

...käsityöaktivismia...

"HAISTA HOME"
Huoli oppilaista ja opettajista,
huoli kaikkien terveydestä!

...yhteisöllistä käsityötä...

Opiskelijoiden kuvauksia ja kokemuksia projektista
(lainauksia oppimispäiväkirjoista)

Projektin lähtökohta ja eteneminen

Opiskelijoiden näkemyksiä
käsityöaktivismista
(lainauksia oppimispäiväkirjoista)

"Joku pienryhmästämme ehdotti hometta ja asia lähti paisumaan. Ideat alkoivat sinkoilla homeen palasista päättäjille kirjepostipommeineen... Juttu voi tosiaan lähteä käsistä. Mutta oikealla asiallahan tässä ollaan. Olimme juuri kuunnelleet työturvallisuusluentoja teknologiakasvatuksen yhteydessä ja luulen idean sieltä ponnahtaneen pintaan. Teema käsityönopettajien huoli työterveydestä ja oppilaiden/lapsien hyvinvoinnista on tärkeä asia. Vaiettu, hyssytelty asia, koska kaikki tietää, että homeaurion korjaaminen maksaa todella paljon. Toisaalta niin maksaa ne astma- ja allergialääkkeetkin. Molemmat tulevat kalliiksi, eikä tällaisessa kansantaloustilanteessa sellaiseen "ylimääräiseen" ole varaa."

"Olin kieltämättä aluksi melko skeptinen projektin onnistumisen suhteen. Miten saada kahdenkymmenen erilaisen ihmisen erilaiset ideat yhdistymään niin, että lopputuloksena olisi toimiva kokonaisuus? Projektin edetessä on kuitenkin ollut ihana huomata, miten hyvin kaikki on mennyt, kuinka olemme päätyneet yhteisiin, kaikille sopiviin ratkaisuihin ja miten kaikki ovat olleet tarpeeksi sitoutuneesti siinä mukana. Internetin ihmeellisen maailman ja Facebookin myötä olemme saaneet Homeemme hienosti myös julkisuuteen. Tästä näkee ainakin sen, että yhteistyö on voimaa. Kukapa meistä olisi yksin uskonut saavansa äänensä kuuluviin. Yhdessä se kuitenkin onnistuu!"

"Home-projekti oli kaiken kaikkiaan hauska ja opettavainen työ. Ryhmässä tekeminen ja asioista sopiminen olivat mielestäni tärkeimmät asiat, joita tässä harjoiteltiin. Työn etenemistä oli mielenkiintoista ja jännittävääkin seurata, koska ei voinut tietää, mitä muut ovat tehneet ja keksineet."

Projekti suunniteltiin ja toteutettiin käsityönopettajiksi opiskelevien lankatyöt ja huovutus -kurssilla. Projekti aloitettiin etsimällä esimerkkejä ja jakamalla kokemuksia käsityöaktivismista, kantaa ottavasta käsityöstä ja hyväntekeväisyyskäsityöstä sekä yhteisöllisestä käsityöstä. Tämän jälkeen aloitettiin oman kantaaottavan käsityön suunnittelu seuraavan tehtävänannon mukaisesti:

Suunnitelkaa ja toteuttakaa ryhmässä yhteisöllinen virkkausteos yhdessä sovittuun paikkaan/tapahtumaan. Sisällyttäkää teokseen kannanotto(ja), viesti tms. Teoksen toivotaan tulevan esille Itä-Suomen yliopiston kasvatustieteen päiville Joensuuhun 24-25.11, jonka jälkeen ryhmä voi siirtää sen haluamaansa paikkaan, tarkoitukseen. Teos/teokset kuvataan ja laitetaan esille myös nettiin, Käspaikkaan.

Työskentely eteni seuraavien vaiheiden kautta:

1. Aivoriihi pienryhmissä ja syntyneiden ideoiden kokoaminen smartboardille.
2. Ideoiden esittely, niistä keskustelu ja toteutettavan idean valitseminen.
3. Toteutettavan idean jatkokehittäminen ja tiedon hankinta.
4. Toteutuksesta ja käytännön järjestelyistä sopiminen.

Ryhmä halusi ottaa kantaa koulujen huonoon kuntoon ja erityisesti koulujen homeongelmiin. Projektin työnimeksi muodostui "haista home". Ryhmä päätti virkata hometta muistuttavia tilkkuja ja koota niistä home-teoksen, jonka on tarkoitus kasvaa näytteillä olon myötä ts. katsojat

"Käsityöaktivismia, esimerkiksi neulegraffiteja, voidaan käyttää koulussa yhteisökasvatuksen välineenä. Neulegraffit edustavat ns. itse tehtyä elämää (ks. Viitala 2010). Oppilaat saadaan yhteisöllisillä tai kantaaottavilla käsitöillä aktivoitumaan ja huomaamaan omat vaikutusmahdollisuutensa ja jälkensä ympäristössä. Minua jäikin kiinnostamaan käsityöaktivismiin mahdollisuudet koulukäsitöissä sekä kriittinen pedagogiikka ja aionkin jatkaa aiheeseen perehtymistä."

"Käsityöaktivismi on mielestäni erittäin hyvä tapa ottaa kantaa yhteiskunnan epäkohtiin. Se on ikään kuin pehmeä tapa nostaa asioita esille, mutta kuitenkin se sisältää todella vahvan kannanoton, tai ainakin meidän homeemme sisälsi. Käsityöaktivismi opettaa kannanottoa ja vastuuta sekä omista että yhteisistä asioista."

"Käsityöaktivismi opettaa omien mielipiteiden muodostamista ja asioihin vaikuttamista. Se opettaa ottamaan kantaa, perustelevaan ja ilmaisemaan asioita käsityön kautta."

"Yhteisöllinen käsityö opettaa joustamaan, tekemään kompromisseja, työskentelemään yhdessä suuremman ryhmän kanssa, antaa uudenlaista näkökulmaa asioille ja luo verkostoja uudella tavalla."

"Mielestäni käsityöaktivismi opettaa sisällyttämään ajatuksia, viestejä ja mielipiteitä omiin käsitöihin. Liian monet

"Kiinnostuin käsityöaktivismista paljon ja mietin sitä kandiaiheekseni. Erityisesti minua jäi asiassa kiinnostamaan se, missä kulkee käsityön ja taiteen raja. Esimerkiksi meidän hometeoksen voisi nähdä myös taideteoksena."

"Tällainen yhteisöllinen käsityön tekeminen opetti paljon ja oli monella tavoin aktivoiva. Kantaaottavaa käsityötä tehdessä tuntee itsensä ehkä jollain tapaa tärkeämmäksi, että todella voisi vaikuttaa asioihin. Käsityöaktivismi opettaa, että tälläkin tavoin voi vaikuttaa asioihin, jopa todella näyttävästi vaikkakin myös salakavalasti ja hiljaisesti."

"Yhteisöllinen virkkaustyö oli todella antoisa ja mielenkiintoinen projekti koko ryhmämme kesken."

voivat osallistua, ottaa kantaa, virkkaamalla lisää homepaloja.

Aluksi kukin hankki tietoa homeesta ja virkkasi kokeilun homeesta. Kokeilujen perusteella tehtiin rajauksia mm. värien ja materiaalien suhteen. Valmistus eteni niin, että kukin virkkasi vähintään viisi hometilkkaa, jotka sitten "harsittiin" hakaneuloin teokseksi. Palat yhdistettiin virkkaamalla. Teos laitettiin esille Joensuuhun kasvatustieteen päiville, jossa osallistujat saattoivat virkata uusia homepaloja. Nämä uudet homepalat päätettiin koota pieneksi erillisteokseksi, joka voidaan sitten yhdistää ns. emäteokseen näytteille laitettaessa.

Opiskelijat päättivät saada julkisuutta asialleen ottamalla yhteyttä lehtiin ja perustamalla aiheeseen liittyvän [facebook-yhteisön](#), jonka kautta asia jatkaa elämäänsä vaikka kurssi onkin jo ohi. Ohessa paloja opiskelijoiden kokoamista postereista.

Projektin dokumentoi [www-sivuksi](#) Tarja Kröger
12/2011,
Itä-Suomen yliopisto, Savonlinnan kampus

ihmiset näkevät käsitöiden tekemisen pelkästään teknisenä taitona. Käsityöaktivismi tuo töihin omaa ajattelua ja persoonallisuutta. Se saa ihmiset ajattelemaan kauniilla tavalla."

"Yhteisöllinen virkkausprojekti olisi myös koulussa toimiva monestakin syystä. Sen avulla voidaan opetella monia eri virkkaustekniikoita ja yhdistellä niitä luovasti. Tällainen projekti kasvattaisi varmasti myös yhteishenkeä ja toisi käsityötä esille aivan erilaisella tavalla."

HAISTA HOME

JA MUUT SISÄILMAN ONGELMAT

Facebook.com → Yhteisöt →

Haista home-huoli oppilaista ja opettajista, huoli kaikkien terveydestä

- huoli oppilaista ja opettajista,
huoli kaikkien terveydestä

HS 20.10.2011

Kehno sisäilma piinaa yliopistoa

PETTERI KIVIMÄKI

Viidennes Jyväskylän yliopiston huoneistoalasta on poissa käytöstä remonttien takia.

Tiina Tikkanen
Ismo Hannula, ku

Vanhassa rakennus
popsimaan Burana
Hänninen-Helini

Marja Hänninen-H

- Kun opetin täällä
kerroin jotain, opp
eparöivät tässä luo

Jyväskylän Tikkal
ja sen paikalle oli

- Me opettajat oli
Moni kävi töissä i

Sairaassa rakennu

Haittana home j
Jopa puolessa Su
terveyslaitoille a
joita höyrystyy il
liiman ja tasoitte

Keväällä koulun
ilmansuodatusjär

Nyt entisessä on
lattiaremontin ja

- On vaikea sano
täällä myös tänä
Helin toteaa.

Kuin sademet
Oli onnenkantar
opettanut Aki S
keskustelun ja i

Kasviseinä alkoi
Ensimmäisessä

- Asuntoon tuli

2000-luvun alu
mullassa. Nyt t

Kasviseinänkä
Järvinen kehitti

Kasviseinä on
kiertää seinissä
Hänninen-Heli
menestyvän, m
kehittivät Seod

Pilaako tämä myrkkypommi kotisi?

Home ei ole ainoa kodin sisäilman ja terveyden pilaajia. Itse asiassa moni homeremontti voi olla turha, koska huomattavasti useammin syy selittämättömiin oireisiin löytyy lattian ja 2-etyyliheksanolista. Tämä hajuton ja vielä vähän tunnettu yhdiste kerääntyy elimistöön ja aiheuttaa homeoireiden tapaisia ylähengitysoireita. Eivätkä edes uudet talot ole turvassa siltä. Lue, mistä ongelmia johtuu.

Ossi Piironi
17.2.2011 08:01

Koteja ja julkisia tiloja koskeva homekeskustelu on viime vuosina velloneut värikkäänä juupas, eipäs väitteilynä, jossa on äärimmillään päädytty poistamaan jopa sitä, kenen pää on pipi.

Nyt kun itösodassa vallitsee jonkinlainen aselepo, mönkii lattianraosta kiistakapulaksi uusi sisäilmamyrky: 2-etyyliheksanoli.

Tutkimusyriys Ositumin laboratorion toimialajohtaja **Merja Mikkosen** mukaan 2-etyyliheksanoli on itse asiassa huomattavasti hometta yleisempi sisäilmaongelman aiheuttaja.

– Julkisissa rakennuksissa peräti kolmessa tapauksessa neljästä syy ongelmiin löytyy homeen sijaan 2-etyyliheksanolista, hän sanoo.

2-etyyliheksanoli on kaasumaton ja rasvaliukoinen yhdiste, joka Mikkosen mukaan hiljalleen kerääntyy sisäilmasta ihmisen elimistöön.

– Kun yhdisteen pitoisuus elimistössä nousee, lisääntyvät myös oireet. Näistä tyypillisimpiä ovat erilaiset ylähengitysoireet – aivan kuten homeongelmassakin.

Tutkijat ovat erimielisiä

Tutkijat myöntävät, että korkeina pitoisuuksina 2-etyyliheksanoli on haitallista terveydelle. Tästä huolimatta yhdisteelle ei ole asetettu kiinteitä raja-arvoja.

– Käytännön kokemuksella olemme päätyneet tiettyihin arvoihin. Yleensä kehoitamme toimenpiteisiin, jos sisäilman 2-etyyliheksanolipitoisuus ylittää 15 µg/m³, sanoo ympäristötarkastaja **Kaisa Hiltunen** Helsingin kaupungin Ympäristökeskuksesta.

– Ongelmia alkaa yleensä esiintyä siinä vaiheessa, kun yhdisteen pitoisuus alkaa olla yli 15 µg/m³. Erinäisistä tekijöistä, kuten ilmanvaihdosta, riippuen 2-etyyliheksanolin normaaliarvo sisäilmassa on tavallisesti tasolla alle 10 µg/m³, sanoo VTT:n erikoistutkija **Helena Järnström**.

Ositumin Merja Mikkosen mukaan uusi tieto osoittaa, että pienetkin 2-etyyliheksanolipitoisuudet voivat aiheuttaa ihmisille ongelmia.

– Olemme havainneet, että oireiden syntyyn riittää, kun 2-etyyliheksanolia esiintyy sisäilmassa. 2-etyyliheksanoli ei kuulu normaaliin sisäilmaan.

Mikrobiologian professori **Mirja Salkinoja-Salonen** tyrmää ajatuksen, että matala pitoisuus 2-etyyliheksanolia yksinään vaurioittaa keskivertoisien terveyttä.

TALOUSTIEDOT
Osisum Oy

Hallitusriihi poiki hometalkoot

Julkaisu: 25.02.2009 13:29

Hallitus päätti politiikkariihessään käynnistää valtakunnalliset talkoot rakennusten kosteusongelmia vastaan.

Viisivuotisen tempauksen tarkoituksena on vähentää terveyshaittoja sekä kustannuksia, joita kosteusongelmat aiheuttavat.

Ympäristöministeriön vetämässä ohjelmassa selvitetään muun muassa suunnittelu- ja rakennusvirheitä, joita välttämällä kosteusongelmia voidaan ehkäistä etukäteen.

Kosteusvahingot ovat suurimpia julkisissa rakennuksissa, kuten kouluissa, päiväkodeissa ja sairaaloissa.

STT

<http://www.iltasanomat.fi/kotimaa/Hallitusriihi%20poiki%20hometalkoot/art-128833...> 10.11.2011

Home sulki jo toisen koulun Lahdessa

11.4.2007 16:33 | Kommentit

A A

HELSINGIN SANOMAT

Homevauriot sulkevat Lahdessa jo toisen koulun lyhyen ajan sisällä. Möysän ala-asteen niin sanotusta puukoulusta on tällä viikolla tavattu niin paljon mikrobeja, että terveystarkastajat ehdottivat keskiviikkona pysyvää käyttökieltoa. Lopullisen päätöksen tekee teknisen lautakunnan jaosto.

Puukoulu on ollut jo viikon väliaikaisessa käyttökielossa rakennustarkastajan päätöksellä. Lisäselvityksissä löytyi niin paljon vesivuodon jälkiä sekä kosteus- ja mikrobivaurioita puru- ja olkeristeistä, etteivät viranomaiset pidä rakennuksessa työskentelyä terveellisenä, ennen kuin se on remontoitu.

Möysän puukoulu on tarjonnut tilat yhdelle luokalle sekä musiikin ja käsityön opetukselle. Ne saadaan mahtumaan ala-asteen muihin rakennuksiin.

Vain pari viikkoa sitten Lahdessa laitettiin kosteusvaurioiden takia käyttökieltoon yli 400 oppilaan Kivimaan ala-aste. Iso osa oppilaista kuljetetaan kevätkauden ajan liki kymmenen kilometrin päähän väliaikaisiin työtöihin.

<http://www.hs.fi/tulosta/1135226493992>

Jätti

Kaikkia tulleet j lähelle.

Kuinka vier 28.10.2011

Yhä use viemäri 70-luvu

– Tässä tutkimu

Porttien ikää. Es vuotta.

1960–70-luvussa

–1960– Rakenn

Vantaan remon

Esimer aluekes

Esimer mukaa

– Vielä Lisäkes